

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold.,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in upravnništvo Komenskega (Poljske) ulice št. 10.

Zakaj se je ustanovilo Cecilijino društvo?

Ko se je l. 1877. ustanovilo naše Cecil. društvo, bil sem sicer že cerkveni pevec, a še tako mlad, da sem pel sopran; torej tudi nisem imel pravega pojma o namenu in težnji Cecil. društva. In to toliko manj, ker sem se dotlej vežbal v popolno drugačnem cerkveno-glasbenem duhu. Od tistega časa preteklo je že skoro 22 let.

Če pa društvo obstoji že toliko časa, morda porečeš, dragi bralec, da je vprašanje, katero sem svojemu članku na čelo postavil, namreč: „Zakaj se je ustanovilo Cecil. društvo?“ čisto nepotrebno.

Jaz pa menim, da ni nepotrebno!

Dasi tudi so se po Cecil. društvu in njegovem glasilu tekom teh let nazoni o cerkveni glasbi precej razjasnili, dasi tudi so mnogi zbori v naši škofiji pridobljeni za društveno svrhu; vendar je še le pičel ulomek ljudi prijazen društveni stvari, večji del se za njo ne briga, in prav toliko jih smemo smatrati za očitne nasprotnike.

Zato, menim, je zgornje vprašanje še dandanes času primerno, in odgovorov na-nj je mnogo. Izberem si le eno ter rečem, da se je moralo Cecil. društvo že radi tega ustanoviti, da se konečno zabranijo mnoge, često stršanske razvade, katere so se s časom vtihotapile v cerkveno glasbo. Dà, razvade so se vtihotapile v vse vrste cerkvene glasbe, bodi si v koral, ali večglasno petje, v instrumentalno glasbo kakor tudi v narodno cerkveno pesem.

Koral, kako je še boleval pred 22 leti? Čuli smo ga le pri pogrebi in med velikim tednom, zato je prav razumljivo, da so ga zvali mrtvaško petje. Na lastna ušesa sem moral slišati, ko smo na deželi peli falso bordonestavek z vpletenimi koralnimi vrsticami, da smo izvajali večernice za rajnike. In če se je koral kje še s silo ohranil, kakšen je bil večji del? Častitljiv starček v gizdalinski opravi, katerega je ta neizmerno zatezal (kar naj bi dokazovalo njegovo dostojanstvo), drugi je kolikor mogoče prebiteval; vselej pa je bil preoblečen v moderne tonovske načine, kateri so jedrnate tone koral zakrinkali, in je, rekel bi, smešili.

Zlorabilo se je dalje večglasno petje. Polifonno petje, tako zvani Palestrina-zlog, bilo je popolnem pozabljeno; umakniti se je moralo homofon-

nemu ter v pravcato spako spremenjenemu razgrajanju solistov obojega spola. Od prve koncertne pevke začenši pa do najpriprostejše kmečke deklice na cerkvenem koru dajali so ti „soli“ vedno le povod preprirom, tako da smemo znane križe in težave s pevci in pevkami skoro edino le tem zlorabam pripisovati. Z rogoviljenjem solistov privlekel se je v cerkveno glasbo tudi sentimentalni portamento modernih „ganljivih“ melodij. Pravi cerkveni pevec ga ne potrebuje niti ne rabi; on poje ravno in gotovo in ako svojo stvar dobro razumi, tudi najde s svojim glasom tak izraz, ki globoko v srce sega.

Poleg samospevov so stali dvospevi ali dueti. V prejšnjih časih zlagali so tudi dvoglasni stav polifonno, in kako pozneje? — Nikdar jih ne pozabim, zlasti enega ne, ki je bil po škofiji zelo razširjen (celo v stolnici se je slišal); povzet pa je bil iz „Zauberflöte“ s podloženim — „Jesu dulcis memoria“ (!). Sploh sta pela „prim“ in „sekund“ (v tercah) skozi celo mašo tako, kakor slišimo popevati v krčmi zadnje vrste.

Tretjič se je zlorabila pri službi Božji instrumentalna glasba. Kakor koral zovemo lastno dete cerkvene glasbe in večglasno petje posinovljenca, prav tako je instrumentalna glasba le gost v hiši Božji. Toraj se mora tudi gostu primerno vësti, nikakor pa, kakor se je za predcecilijanskega časa često godilo in se tu pa tam še danes godi, da ima povsem glavno besedo. Ne hoté se mi vsiluje spomin na ono famozno slovesno mašo v K. sredi avgusta lanskega leta, kjer se je celjska „banda“ tolikanj odlikovala, da je še mene sram, akoravno me ne zadene nobena krivda. Ali, kaj porečeš dragi bralec, če se je nekje vršil „Hochamt“ z edinim sopranom in altom ter spremljevanjem trompete, (ki je nadomestovala I. gosli), krilnega roga (ki je piskal glas drugih gosli); violo je nadomestoval basovski krilni rog, vijolončel — tenorrog, vijolon pa — bombardon. Pleh mesto strun! — in tako so pihali, da so piskačem oči za pol palca izven jamice stale; o sopranu in altu pa seveda ni bilo ne duha ne sluha.

Zlorabila se je tudi cerkvena pesem v domačem jeziku. Ona ima gotovo svojo pravico, toda le o pravem času, na pravem kraju, s pravo resnobo in s pravim besedilom. V domačem jeziku smeš peti pri vsih zasebnih mašah (t. j. pri katerih mašnik ne poje), pri popoldanskih, večernih, postnih, adventnih in Marijinih pobožnostih, in s tem je narodni cerkveni pesmi več kot polovico službe Božje odmerjene.

Toda brez ozira na to dalo je petje v domačem jeziku dovolj povodov za druge razvade. Nahaja se n. pr. veliko število prav lepih pesem, katere pa niso za v cerkev. Tu se pregrešé prav velikokrat pevska društva, katera sicer z dobrim namenom toda v svoji nevednosti popevajo „To je Gospodov dan“, „Cerkvica“, „Križ ob potu“, „Upaj srce v žalosti“ itd.

In kakšne zmote gledé besedila da se lahko vtihotapijo, opozarjam le na nekatere božične pesmi, n. pr. „Marija jokala, sv. Jožef — — —“ ali na razne proizvode znanega „šmarskega šolmaštra“. In če se tak spakedran tekst še smešno sklada, potem nastanejo neumnosti, za katere ni pravega imena.

Zato, prav zato potrebujemo Cecil. društva, katero s svojo šolo cerkve preskrbuje s kolikor toliko izvežbanimi pevovodji in orglavci, katero po svojem glasilu širi prave pojme o cerkveni glasbi in dobre skladbe raznih vrst. In

ker Cecil. društvo ne dela na svojo roko, ampak službuje le sv. cerkvi z namenom, da bi se cerkvena glasba izboljšala in vršila edino po določbah sv. cerkve, ki ima edina pravico vrejevati službo Božjo in njeno glasbo, zato sklenem svoj skromni članek s opravičeno prisrčno željo, naj bi Cecilijino društvo našlo več pravih prijateljev. Samo platonska ljubezen tu nič ne velja! O indiferentizmu ali celo nasprotovanji pa niti besedice ne zinem.

—k—

„Cerkvena pesmarica“.

Zadnji čas so prinesli nekateri slovenski časniki (n. pr. „Prim. List“ in „Slov. List“) poziv in nasvet, naj bi se izdala popolna in obširna „Cerkvena pesmarica“, ki bi obsegala vse dobre ljudske napeve, kojih se nahaja med narodom tako ogromno število. O ravno tem predmetu je prinesel nekdanj v sredi pretečenega leta „Slov. Gospodar“ daljši članek, v katerem se je odločno kazalo na veliki nedostatek pri nas Slovencih — pomanjkanje dobre cerkvene pesmarice. Zato naj tudi jaz spregovorim o tem dve tri besede.

Res je, da je že skrajni čas, da se vresniči ta nasvet iz dveh razlogov: da se tako otnè mnogo v resnici lepih cerkvenih napevov med ljudstvom pozabnosti, in drugič zato, ker brez take pesmarice sploh ni misliti na reformo cerkvene glasbe med Slovenci v širjem obsegu — med prostim narodom; kajti dokler se ne bodo odpravile premnoge hude razvade ljudskega petja v cerkvi, ki tu in tam niso že samo razvade, ampak bi jih morali nazvati s hujšim imenom, dokler ne postane ljudsko petje v cerkvi res cerkveno, tako dolgo — trdim — bode nemogoče uvesti pravo liturgično petje, kakor je zahteva in velewa cerkev. — Imamo že sicer „Cecilijo“, toda — kakor je pisal „Slov. Gospodar“ v omenjenem članku — pesmi v partiturah niso za priproste pevce (v mislih imam vedno primitivne razmere na kmetih), — nadalje je za veliko množico še itak draga, in je tudi ni več cele dobiti.

Kakšna naj torej bode nasvetovana nova pesmarica?

Pred vsem mora biti čisto priprosta, da jo lahko rabí vsak vernik. Zato bi se moralo ozirati pri njeni prireditvi naravnost na ta njeni namen: da bi se po njej hitro širilo med ljudstvom (začeni seveda pri mladini) dobro petje v cerkvi. Morala bi biti h kratu popoln (pa kratek) molitvenik in pesmarica, da jo lahko rabijo verniki pri božji službi ne le za petje, ampak tudi za molitve, ki morajo biti nalašč prirejene za čas med posameznimi pesmami ali kiticami pesmi. — Ob sebi je umevno, da morajo biti vse pesmi jednoglasno postavljene, drugače jih neuki pevci ne morejo rabiti. — A kaj naj se sprejme v to pesmarico (razven molitev)? „Vsi res dobri ljudski napevi — kakor prav svetuje „Prim. L.“ — in nekaj prav lahkih in kratkih latinskih maš“ (menda pač koralnih), „Tantum ergo, priloge za pete maše“ ter — ter tako menimo — nekateri važnejši koralni spevi za druge slovesne funkcije: Asperges me, litanije itd. Kot vzor lahko služijo pri sestavi nekatere izborne nemške cerkvene pesmarice, n. pr. Mohr-ove in neštnevilne druge; saj

ima zdaj skoro že vsaka nemška škofija svojo prav dobro pesmarico, n. pr. izvrstna „Hosanna“ sekovske škofije itd.

Toda kdo naj priredi Slovencem to pesmarico? Ako izda delo kak posameznik ali posamezna škofija, bati se je nekoliko za uspeh. Prvič ista zbirka gotovo ne bode preveč po ceni, ker ne bode upala na razširjanje med ves narod — saj nas je itak tako malo — in drugič bi se izdajatelj pesmarice za jedno škofijo gotovo oziral le na pesmi, ki so med ljudstvom iste škofije, in potem bi pesmarice za druge škofije sploh ne bilo.

Kaj pa, bi-li ne bila prireditelj take pesmarice krasna naloga vseh cecilijinih društev na Slovenskem? Mislimo tako: Takoj danes se začne nabiranje ljudskih cerkvenih pesmi med vsem narodom. Cecilijina društva vseh slovenskih škofij pa izvolijo najprej vsaka svoje strokovnjake in po skupnem dogovoru vseh društev začne se urejevanje celega dela, izbiranje dobrega zrnja, tako da dobimo res „Cerkveno pesmarico“. In to pesmarico bi menda hotela izdati slavna Mohorjeva družba: kajti potem bi zbirka prodrila najgloblje v narod in bi bila gotovo tudi pri nadaljni razprodaji prav po ceni. S „Cerkveno pesmarico (-molitvenikom)“ bi tudi Mohorjeva družba storila gotovo še več dobrega kot z izdajo mnogih drugih molitvenikov!

Spremljevanje z orglami bi se seveda moralo izdati v posebnem zvezku s prae-, inter- in postludijami vred, kakor je to pri prej navedenih pesmaricah.

Kdor tu pa tam nasvetuje kaj boljšega, hitro na dan, pa takoj na delo, da odpravimo ta znatni pomanjkljaj v naši cerkveni glasbi! F. S. S.

D o p i s i.

Z Gorenjskega. Z veseljem mora navdati vsakega cecilijanca dejstvo, da napreduje cecilijanska ideja sicer počasi, a gotovo in zmagovalno. Skoro po vseh cerkvah na Kranjskem se poje, če že ne pravilno po zahtevah sv. Cerkve, pa vsaj kolikor toliko dostojno hiši božji. In to je zasluga Cecilijinega društva, ki nam vzgaja v svoji orglarski šoli organiste in komponiste. To je pravo narodno delo, skrbeti za napredek in povzdigo naroda, ki ima v sebi dosti močij in talentov, ki se pa izgubé brez izobrazbe, brez vsacega sledú.

V adventu sem imel priložnost biti 8. decembra pri sv. maši v nunski cerkvi. To vam je krasno petje! Lep, veličasten koral „Gaudens gaudebo“ mojstersko spremljan in razločno, čisto, ne preveč počasno pevan je bil za začetek. Izvrstna je bila tudi Wittova maša in hon. ss. Francisci Xav. Oj, tisti miloproseči začetek: Kyrie eleison! Še sedaj mi je živo v spominu. — Poleg izvežbanih, čistih glasov dé človeku posebno dobro ona sigurnost, gotovost, s katero se vrši petje in orglanje. Tu ni treba s strahom pričakovati, kdaj da se bo ustavilo pri kakem težjem mestu — vse, lahko in težko gre gladko in brez vsakih težav mirno svojo pot. O tem bi se dalo marsikaj pisati in raznim pevovodjem in zborom vest izprašati!

Pa pustimo ljubljanske cerkve. Tu pač lahko pojejo pravilno, ker imajo dosti pevskih močij. Kaj pa zunaj na deželi?

O tudi tukaj imamo precej vzornih korov — omenim le Tržič, Novo mesto — ki prav nič ne zaostajajo za ljubljanskimi. Tu se vidi, koliko stori navdušenost dobro izvežbanega organista, kateremu gre duhovnik na roko — ali ga vsaj ne ovira. V družbo takih izbornih cerkvenih zborov bo prišla gotovo tudi Radoljica. Organist in preč. gosp. dekan storita vse, le pevski zbor se bo moral na vsak način pomnožiti. Kako lepo so peli na sveti dan! Cerkev, krasna gotiška stavba in izvrstne orgle že kar same zahtevati tudi dobro petje in orglanje. Prav radoveden sem bil, kako se bo vse izvršilo, moram priznati. Koralni

introit in communio, maša P. A. Hribarjeva: Tota pulchra es, Graduale Foersterjev, ofertorij Haydnov — lepe točke, kajne — vse je šlo dobro. Pazili so natančno na znamenja p, mf, f, ki niso le nekaj okrasek — cir — notam, kakor menijo mnogi pevci in organisti, temveč prepotrebni znaki zato, da se prav natančno izpolnujejo. Kjer ne vedo ali nočejo vedeti nič o teh znamenjih, tam o dobrem petji ni niti duha niti sluha.

Najboljše pa je bilo še orglanje. Organist g. L. Gostič ima orgle v svoji oblasti, in vè, da orgle niso klavir, temveč da je prvo in glavno pravilo igrati vezano.

Posnemanja vredno je zanimanje in ravnanje preč. gosp. dekana J. Novaka ozir petja na koru. Organist mu mora dati pred vsakim praznikom natančen program, kaj se bo pelo na koru. Tako nadzira preč. gosp. dekan cerkveno petje. Počasi kupuje kompozicije v cerkvenem duhu pisane, da se jih lahko pevci sproti naučè. Tako se bo nabral polagoma velik in bogat repertoire na radoljiškem koru, in prihodnjemu organistu ne bo treba skrbeti, kje bo dobil in vzel note. Posnemanja vredno, sem rekel.

H koncu še jedna prošnja gg. organistom: Naj bi vsak organist vsaj vsako leto jedenkrat spisal poročilo v „Cerkveni Glasbenik“, kaj da so peli na dotičnem koru med letom večje praznike in navadne nedelje. Taka poročila so zanimiva in zelo koristna. Zakaj, ne povem! Vsak g. organist pa, ki bo to brał, naj se vsede in napiše, koliko latinskih maš znajo na dotičnem koru, kako je kaj s koralom itd. itd., naj dene dotično pismo v kuverto in naj je pošlje v Ljubljano uredništvu „Cerkv. Glasb.“, Komenskega ulice, kakor sem naredil jaz.

Prepričan sem, g. vrednik, da bodele dobili veliko dopisov iz raznih krajev.

L. A.

Iz Radoljice. Pred letom dni nastopil sem tukaj službo orglavca in umestno se mi zdi, da poročam p. n. bralcem „Cerkven. Glasbenika“, kaj se je tukaj pelo in storilo glede cerkvene glasbe. Ob mojem nastopu dobil sem tukaj le štiri pevske moči samo ženske, katere so bile v cerkvenem petji precej dobro podprte in jih je vadił moj prednik g. Vurnik. Vsa čast za to njemu. Med letom se je zbor nekoliko pomnožil, pa tudi nekoliko menjal. Pelo se je pri vseh slovesnih petih mašah strogo po liturgičnih pravilih tako, da tudi koral ni izostal. Priučili pa smo se sledečih skladb, katere imenujem le po številu. Missa Tota pulchra es Maria. Missa in hon. s. Joseph in Missa pro defunctis op. 5. vse tri od P. A. Hribarja. Dva Te Deum laudamus Ant. Foerster op. 58. in Kam. Mašekov. Nadalje 6 Tantum ergo, 14 Offertoriumov, 9 Gradualov raznih domačih in tujih skladateljev. Za navadne orglane maše priučili smo se 11 mašnih, 16 Marijinih, 17 obhajilnih napevov, zraven pa še 13 raznih napevov za razne praznike kakor božične, velikonočne itd. Med letom imeli smo 173 pevskih vaj najmenj po eno uro, katere smo pa nekatere porabili za lepo in umetno narodovo petje. Toraj 91 napevov brez narodnih ni ravno veliko v enem letu; toda pomisliti je treba, da vse, kar smo se naučili, je dobro in ne površno. Tudi je zraven tlačila podpisanega dolga in huda bolezen, da je tako tudi glasba trpela. Naj pa na tem mestu izrekam javno pohvalo našim cerkvenim pevka, katere se jako rade in z veseljem udeležujejo vseh pevskih vaj. Ob vseh večjih praznikih nam je blagovoljno pomagal tukajšni učitelj in vrli baritonist gosp. Pianecy ter s svojim izborno lepim glasom povzdigoval razne cerkvene slovesnosti.

To malo poročilce pošiljam Vam v teku enega leta mojega delovanja tukaj; mislim pa se z naprej gotovo kaj prej oglasiti in sicer prav kmalo. Do takrat pa z Bogom!

Leopold Gostič, organist.

Žužemberk. Nekako v zadregi sem, kadar mislim kak dopis poslati v „Cerkveni Glasbenik“, ker organisti ne moremo nikakor ustreči nekaterim ljudem. Če namreč ne dopisujemo v „Cerkv. Glasbenik“, pravijo, da smo leni, če pa le sem ter tje kateri se oglasi ter naznani, to in to smo peli, že mu očitajo: „kako se hvali!“ Toda kaj bodem s tem čas tratil, ter cenjene čitatelje dolgočasil, ker dobro vedó, da v omenjenem listu ne bodo čitali o vremenu, o dobri ali slabi letini, ali celo o veselicah itd. Da bi pa ne bili vsi dopisi enaki, namenil sem se le bolj ob kratkem s številkami naznani iz zapisnika, kaj se je tu na koru pelo o času pobožnosti sv. Rožnega venca, pri zornicah in božičnih praznikih, tedaj od 27. novembra 1898 do 31. decembra 1898. A. Slovenski napevi: mešanih 30, obhajilnih 31, Marijinih 64, božičnih 23 in raznih drugih 13. B. Latinskih maš 9, pri blagoslovu (Tantum ergo) 16, Marijinih 8, od sv. Reš. Telesa 6 in raznih drugih 12. Napevi od sledečih

skladatelj: Aiblinger, Belar, Budna, Dolinar, Eit, Fabian, Fajgelj, Foerster, Frey, Gerbič, M. Haydn, Hladnik, Ang. Hribar, Kornelj, Leitner, Molitor, Nikel, Potočnik, Rampis, Rihar, Rott, Sattner, Sicherl, Steffan, Schweizer, Tomec, Vavken, Zupan.

Toliko za sedaj; nadejam se, da se tudi kateri mojih bližnjih sotovarišev oglasi v Vašem listu; ako pa nihče tega ne stori, bodem pa jaz o priliki, kolikor mi bode mogoče, o njih delovanju sporočal, ako bode ustrezno. (Gotovo! Vr.) *Josip Sicherl*, organist.

Štanga. — Dne 30. oktobra bil je tukaj romarski shod; in že 29. okt. prišla je velika množica romarjev na božjo pot k sv. Antonu Pad. Zvečer ob polu 6ih bila je pridiga, po pridigi izpostavljenje presv. Reš. Telesa. Pri izpostavljenju smo peli „Adoro te“, zložil Evgen Frei. Potem pete litanije, zl. P. Hugolin Sattner. Pred blagoslovom „Tantum ergo“ „Genitori“, P. Angelik Hribar; po blagoslovu „Nobis datus“, P. Angelik. Nazadnje „svetega Antona“ iz Slava Bogu, P. Angelik Hribar. — Dne 30. okt. ob 5. uri prva sv. maša. „Pred tabo na kolenih“ iz Cecilije, darovanje „Naj, Bog, dopade Tebi“, iz Cecilije; obhajilna P. Angelik Hribar. Ob 6. uri druga sv. maša z blagoslovom „Pange lingua“ Ign. Hladnik op. 17. „Oče večni v visokosti“, Ign. Hladnik op. 17. Darovanje iz Cecilije. Pred obhajilom „O usmiljeni moj Jezus“, Ignacij Hladnik. Po sv. Obhajilu Slava Bogu, P. Angelik Hribar. Pred blagoslovom „Tantum ergo“, „Genitori“, Ign. Hladnik op. 17. Ob 10. uri slovesna sv. maša; „Pange lingua“, Peter Šorli (Cerkv. Glasb.). Introitus in communio iz Graduale Romanum, Missa „De Spiritu sancto“, Iv. Pogačnik op. VII. Graduale Ant. Foerster; Credo, Oswald Joos op. 11. Offertorium koral, potem „O salutaris Hostia“, Ant. Foerster. Responsoria enoglasno z orglami. Pred blagoslovom „Tantum ergo, Genitori“, P. Šorli. Po blagoslovu „Nobis datus“, P. Šorli. Potem darovanje okoli altarja „Vse o Bog“ iz Cecilije.

V začetku šolskega leta začel sem podučevati otroke v šoli petje po številkah po Anton Foersterjevi pesmarici. Kakšen uspeh bodem dosegel, poročam drugikrat,

Alojzij Mihelčič, organist.

Iz Ljubljane (Trnovo). Ker o ti cerkvi „Cerkveni Glasbenik“ še ni prinesel nobenega poročila in od mene že celo ne, vsiljuje se mi skoro skušnjava pisati, „kako da je bilo prej in kako da je zdaj.“ Lahko bi si dovolil daljši ali krajši predgovor, pa premagam skušnjava in brez vseh ovinkov povem, da smo se zdaj tudi mi poprijeli koral ter da pojemo vsak praznik latinsko mašo, toda ne vedno le eno, marveč imamo jih že nekoliko na izbero. Te-le so: Maša „deteta Jezusa“ zl. Schweitzer; M. s. Caeciliae, zl. A. Foerster; M. Cunibert zl. Kaim; M. zl. Fr. Uhl (op. 9.); M. Tota pulchra, zl. P. Ang. Hribar; M. s. Antonii P. zložil Zangl; M. s. Francisci Xav. zl. Fr. Witt; M. zložil Kempter op. 9. in M. Ss. Angel. Cust. zl. Singenberger. Naj tudi navedem vsopred petja o božičnih praznikih; sv. večer: Introitus in Communio koral, M. S. Antonii P. zl. Zangl, graduale A. Foerster; Offertorium Leitner; na sv. dan: Introit in Communio koral; M. zl. Kempter; Grad. A. Foerster; Offertorium neznanega skladatelja; sveti Štefan: Introit in Communio koral; M. s. Fr. Xav. zl. Witt; Grad. A. Foerster; Offertorium Leitner; novo leto: Introit in Communio koral; Cunibert, zl. Kaim; Graduale A. Foerster; Ignoti aut.; sv. 3 kralji: Introit in Comm. koral; M. Cunibert, zl. Kaim; Grad. A. Foerster; Offertorium A. Foerster. Tantum ergo, zl. P. A. Hribar, A. Foerster, L. Hudovernik. Božične pesmi zl. P. Ang. Hribar, P. Hug. Sattner, Iv. Zupan in tudi stare.

V cerkvi presv. Srca Jezusovega pa se je pelo sledeče: na sv. dan: Introitus in Communio koral; M. s. Caecil., zl. Kaim; Grad. Foerster; Offertorium Fajgelj; na sv. Štefan: Introitus in Communio koral; M. zložil Uhl; Graduale A. Foerster; Offert. Witt; na novo leto: Introitus in Communio koral; M. s. Josephi P. Ang. Hribar; Graduale A. Foerster; Offertorium Fajgelj; na sv. 3 kralje: Introitus in Communio koral; M. Ss. Angel. Singenberger; Graduale in Offertorium A. Foerster. Tantum ergo: P. Ang. Hribar X., Eit, Anton Foerster; božične P. Ang. Hribar, P. H. Sattner, I. Hladnik. *Ivan Rus*, orglavec.

Iz lavantinske škofije. — Rad bi poslal „Cerkv. Glasbeniku“ daljši spis o naši cerkveni glasbi, to ali ono potožil, morda tudi pohvalil, ker vem, da poročila mnogo vplivajo na one, ki se z glasbo bavijo. (Prosimo. Vr.) „Cerkveni Glasbenik“ je za razvoj cerkvene glasbe med Slovenci preimeniten. Saj drugega ni, ki bi budil in navduševal. Če bi napredovali Slovenci toliko, (oziram se tukaj posebno na lavantinsko vladikovino, razmere drugod mi niso znane, a gotovo je boljše) da bi imela vsaka dekanija svoje cecilijansko

društvo, potem bi lahko gojili pravo glasbo. V Mariboru obstoji društvo z imenom „Cecilijansko društvo“ za lavantinske škofije, a žal le z imenom. Na stolnici goji se cecilijansko petje, šolske sestre in gimnazijci ga goje istotako, a v obeh predmestnih farah! Naj bo božič ali post, naj bo maša z asistenco — ni drugega ko obligatni in privilegirani „Pred Bogom“ itd. To je posebno v frančiškanski cerkvi. Na deželi na mnogih krajih ni drugače. Organisti, ki vedó resnico, izognejo se ji, le da „dopadejo“ ljudstvu, in igrajo koračnice, n. pr. Oj Banovci, kar se je zgodilo o božiču v Laškem trgu ob Savinji.

Celje sredi januarja. — (Regulacija organistovskih plač in njih žalostno stanje.) Že znani g. Hausmann je na razne glasbovode razposlal drugo pismo, (povabilo) v kojem naznanja, da se oglašajo ali potegujejo organisti iz vseh krajev naše države za svojo boljšo plačo. On omenja, da se bode g. ministru za uk in bogočastje predložila peticija po sledečem redu sestavljena in sicer tako, da dobi organist v fari, katera ima:

1000 katoliških duš	200 gld.
2000 „ „	300 „
4000 „ „	500 „
6000 „ „	700 „
10000 „ „	1000 „

(Posebni organist) 500 „

To svoto naj bi izplačevale občine ali pa najbližji davkarski urad. Navedena svota je tako preračunjena, da pride na vsakega farana 20 kr. na leto.

K temu važnemu posvetovanju se vabijo gg. organisti, ne kakor je bilo privikrat rečeno, ampak na četrtek, dne 2. marca 1899 brž ko ne v občinsko hišo na Dunaji. Ker se za organistovski stan in njih neugodno razmerje nihče ne briga, sem tudi jaz že ob raznih prilikah opozarjal gg. somišljenike slovenskih vladikov, da naj se vsak po svoji moči prizadeva ter dela na to, da bomo res skoraj nekaj dosegli, kar se tiče gmotnega stanja; kajti nekateri organisti na deželi ne zaslužijo toliko, da bi se smeli glede plače prištevati kmečkemu hlapcu. Da, prvo je živeti, potem šele modrovati, in „kdor altanju služi, naj tudi od njega živi.“ Dalje pa je z orglavci jako neprevidno ravnanje tudi v tem, da mora kot tak velikokrat brez vsakega vzroka hipoma zapustiti službo, ter po celo leto v bedi na drugo stacijo čakati. Je li to usmiljenje — ljubezen do bližnjega? Vse taiste sobrate, katerim se zgoraj navedena krivica godi, prosim, da naj o priliki natančno poročajo; kajti v tem oziru je nujno potrebno, da se kaj ukrene. Seveda tukaj so mišljeni le taisti g. organisti, kateri so kos svoji nalogi, ne pa oni, koji niti tast in not brati ne znajo in poleg tega pijančujejo, ali se na kak drugi način tako slabo vedejo, da je cerkveno predstojništvo primorano, jim službo zaradi tega odpovedati. Boljšo plačo naj dobi le oni, ki je je vreden, ne samo potreben. Bodo li v letošnjem letu nastopili v naših krogih boljši časi, se ne vé, to pa vsled tega, ker ravno v sedanjem času vsi stanovi, posebno pa učitelji, vedno stokajo in roke stegujejo po še višji plači kakoršno so imeli do sedaj. — A na vsak način moramo tudi mi, avstrijski cerkveni glasbovode z Božjo pomočjo ter združeni na to delati, da pridemo še v tem stoletji na boljša tla; saj se z nekaterimi ravná kakor s pregnanimi v Sibiriji.

Dragi mi sobratje! mogoče, da je naša boljša bodočnost še v plenice povita, vendar vsled tega ne smemo obupati, zakaj ljubi Bog, kateremu služimo, nas bode vedno čuval, ako spolnujemo vestno dolžnosti svojega stanu. Konečno omenim še to, da kdor želi 2. marca na Dunaj, naj to naznani sklicatelju, kateri mu bode vsako stvar natančno obvestil.

Karol Bervar.

Razne reči.

— „Glasbena Matica“ v Ljubljani je priredila dne 6. januarja t. l. v Soko-
lovi dvorani „Narodnega doma“ II. redni koncert pod vodstvom koncertnega vodje g. Ma-
teja Hubada. Izvršitev zasluži popolno priznanje; v prvi vrsti g. vodja, potem pa vzorni
zbor in orkester. Iz vsopreda omenimo P. J. Čajkovskega 5. simfonijo v E-molu op. 64.
za veliki orkester v 4 stavkih; in dr. Ant. Dvořák-a „Te Deum“ za sopran- in bariton-
solo, mešan zbor in orkester, op. 103. Le-to skladbo je mojster Dvořák zložil za Ameri-
kance povodom Kolumbovega jubileja; njen utis na poslušalca je velik, da nenačuden, ker
ga bolj omami, nego k Bogu povzdiguje; — za cerkev ni.

— G. profesor Jos. Foerster, zborovodja nadškofijske cerkve sv. Vida v Pragi (brat našega gosp. Ant. Foerster-ja) je zložil „Missa jubilaei solennis“ v spomin 50 letnega vladanja Nj. veličanstva Franc Jožefa I. — Založil Fr. A. Urbanek v Pragi. — Ta prekrasna skladba, katero na drobno ocenjuje g. J. E. Zelinka v 1. in 2. številki „Cyrill-a“ 1899, sme se imenovati za cerkveno glasbo — epikalna; kritik zóve skladatelja naravnost modernega Palestrino. — V istem listu ocenjuje g. Zelinka tudi skladbe g. A. Foerster-ja, zborovodje stolnice ljubljanske, in sicer: „Te Deum“, op. 63, „M. in hon. S. Francisci Ser.“, op. 56., „Ecce sacerdos magnus“, op. 69 — vse prav laskavo ter jih toplo priporoča.

— Vzgojevalni svet kantona argavskega v Švici je razposlal do učiteljev srenjskih in nadaljevalnih šol, do vodstev okrajnih ter kantonske šole, pa tudi do nadzor-nikov teh šol — okrožnico, v kateri objavlja sklep, da se po vseh šolah celega kantona v šolskem letu 1898/99 morajo privaditi ter na pamet naučiti naslednje 4 dobre narodne pesmi: 1. „Freiheit, die ich meine“; 2. „Wenn weit in den Landen“; 3. „Sah ein Knab' ein Röslein stehen“; 4. „Ich hatt' einen Kameraden“. — Ta naredba je jako važna; kajti tudi v Švici kakor pri nas pojava narodna pesem in ž njo pravi narodni značaj. Da se temu žalostnemu pojavi v okom pride, prav zato je izšel ta ukaz. Švicarji so res modri in praktični.

— Lorenzo Perosi, 26letni kapelnik cerkve sv. Marka v Benetkah, pozornost vse Italije in tudi drugih dežel nase obrača. Skoró bi rekli, da med glasbarji on zvonce nosi, odkar se je v Rimu pel njegov oratorij „Vstajenje Kristusovo“. Sv. oče so ga imenovali za „maestro perpetuo“ papeževe kapele. Vendar pa Perosi ostane še nekaj časa v Benetkah. V kratkem pride na Dunaj, kjer bode izvajal svoj drugi oratorij „Lazarus“ z laškimi močmi. Bog ohrani genialnega skladatelja-mašnika, (kateri se je vezbal v cerkveno-glasbeni soli ratisbonski) pri telesnem zdravju in v pravem cerkvenem duhu! Nevarnost za oboje ni majhna.

— Lani v Rimu ustanovljeno društvo cerkvenih kapelnikov in pevcev, ki se zóve Societá S. Gregorio M., stoji pod pokroviteljstvom kardinalvikarja Parocchi. Namen društva je skrbeti za obolele člane, pa tudi sprejemati, izpraševati in nadzorovati one osebe, katere v rimskih cerkvah opravljajo službo kapelnikov, orglavcev in pevcev.

— V tiskarni rimske propagande so prišla na svetlo: *Decreta authentica Congregationis Sacr. Rit.* Vol. II. ab anno 1706 Nr. 2163 — ad annum 1870 Nr. 3233. 484 strani, cena 6 M. 80 Pf. Kupi se tudi pri Pustetu v Reznju. — V prihodnje se bodo smeli citati sklepi in določb najvišjih liturgičnih oblasti delati edino po ti novi, z največjo natančnostjo in skrbjo prirejeni zbirki. 3. zvezek s praktičnim kazalom se utegne še tekom tega leta do-tiskati.

— *Graduale Romanum*. Izdaja s koralnimi notami in violin-ključem na 5 értah. — Glede izdaj liturgičnih knjig znana trdka Fridr. Pustet v Reznju je pred kratkim natisnila izborno delo pisatelja „Magister choralis“, dr. Fr. X. Haberl, katera je posebno pripravna zlasti za one zборе, kateri še niso večí navadne koralne pisave. Haberl je v prvi vrsti iz navadnega *Graduala Rom.* povzel vse one speve, katerih v župnijskih in pod-ružniških cerkvah tekom cerkvenega leta potrebujejo. Dalje je prenesel speve v violin-ključ in to v oni tonovski leži, v kateri se nahajajo tudi znana orgelska spremljevanja h *Graduale Romanum* (Haberl-Hanisch in *Quadriegg-Schildknecht*) in katera je pripravna za pevske gla-sove vseh vrst; poleg tega je tudi tekst vseh spevov doslovno preložil na nemški jezik in ga postavil pod latinsko besedilo. Gospod izdajatelj je še knjigi dodal nenavadno jasen poduk o razdelitvi Missala in o porabi *Graduala Rom.* sploh in še posebej o porabi te nove gra-dualne knjige.

— Koliko da se v Berolinu poje in muzicira, kaže nam število glasbenih šol. Letos jih ondi ne štejejo nič manj, kot 118! A množica glasbenega proletarijata, ki prihaja iz teh zavodov, bržkone tudi ni majhna.

Listnica vredništva:

Vsem gg. dopisnikom lepa hvala in priporočilo za naprej. — G. —k—: Kakor vidite, da smo tu pa tam kaj izpustili. Treba je bilo zavoljo ljubega miru; in zato smo prepričani, da ne boste nevoljni. — G. K.: O ti stvari se je že mnogokrat pisalo; le pogledjte prejšne letnike.

 To 1. številko „Cerkvenega Glasbenika“ pošljemo vsem dosedanjim p. n. gg. prejemnikom, ker upamo, da ostanejo vsi še za naprej na-ročniki. Ako bi ga kdo ne hotel več prejemati, lepo prosimo, da ga vrne.

Današnjemu listu je pridana 1. štev. prilog.

Odgovorni vrednik lista Janez Gnjezda. — Odgovorni vrednik glash. priloge Anton Foerster. Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.